

הוא כלהלן: חליבת הבקר ב־3.30, חליבת הצהריים ב־11.30 וחליבת הערב ב־18.30. בחליבת הערב חולב תורן שלא מאנשי הרפת עם אחד מן הצוות, על מנת להקל במספר חליבות הערב שיש לבצע על ידי מספר מצומצם של רפתנים. את האחריות לענף חילקנו בין חברי הצוות בתחומים: בריאות, פוריות, יונקים, דלקות עטין, מיכון חליבה, ניהול, רישום, נקיון וטיב חלב, הזנה, טיפול בכלים וסידור העבודה. יש לציין שבכך התחומים חלה התמקצעות של הרפתנים וכמובן, הדבר מתבטא בנתונים המקצועיים וברווחיות הענף המשתפרת משנה לשנה.

★ ★ ★

גידול בקר חלב באזור הסמוך לים המלח אינו מבצע רגיל וטרם שמענו על מקומות דומים באקלימם, שבהם הצליחו לגדל בקר חלב ואף הגיעו לתנובות מתקבלות על דעתנו. אמנם ידוע לנו ולעולם של מגדלי בקר החלב, שגזע ההולשטיין מסתגל לכל מקום ולכל אקלים; אף נוהגים להשתמש בנימוק זה לצרכים של פרסומת מסחרית, כאשר מדובר בייצוא. אולם, נדמה לי שלא אטעה בקביעתי שרק בישראל העזו הבוקרים והצליחו לגדל פרות עתירות תנובה בתנאים אקלימיים כה קיצוניים, בכ־400 מטרים מתחת לפני הים.

בעיות אינן חסרות, אך העדר של קיבוץ קליה מוכיח בדבר האפשרויות הגנוזות בגידול בקר חלב בתנאים כאלה. רשימתו של חיים נעימי מבהירה במידה רבה במה הדברים אמורים: אכף אקלימי קיצוני המשפיע על מנגנון ויסות החום של הפרה וגורם לקשיים מיוחדים בפוריותה, חוסר מים להשקיית גידולי מספוא מייקר את המזון, והריחוק מאזורי הארץ המאוכלסים בצפיפות עוד מוסיף הכבדה אירגונית. מול זה עומד ההשג המרשים של תנובת חלב גבוהה מאד.

בהזדמנות זו אנו מביאים כתבה קצרה על הרפת שליד יריחו, בחוה של מוסא עלמי המנוח, דמות ידועה לותיקים שבינינו עוד משנות העשרים. יצאנו למקום במספר גיחות כדי לראות ולצלם; הנה מעט ממה שהתרשמנו.

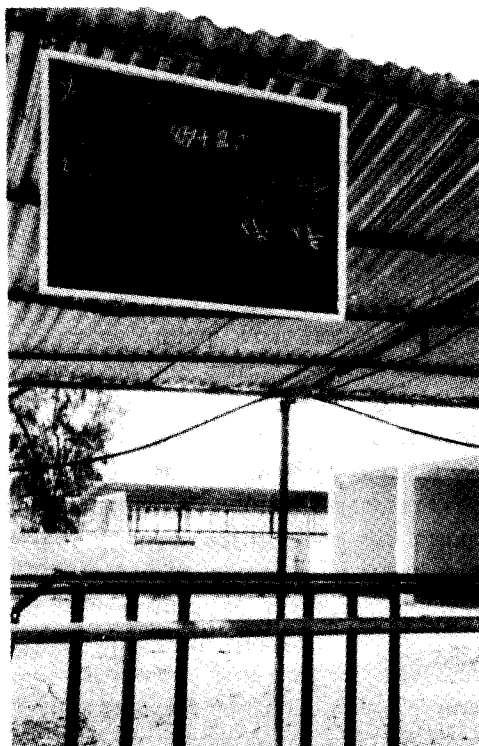
העורך

ידי האגודה השוודית להצללת הילד (RÅDDA BARNEN). לא מצאנו לנכון לחקור יתר על המידה בדבר אופי הקשרים והאחריות להצלחת היוזמה הנוכחית, כי מטבע הדברים בני שיחנו היו מעט מסוייגים בהקשר זה, וטעמם עמם. מה שחשוב הוא ולכל הדעות זה עצם היוזמה של הקמת והחזקת בית ספר חקלאי באזור מיוחד זה, המשופע בנוער שיש לחנכו להפרחת השממה והשיעמום, כאחד; כיום ישנם כ־120 תלמידים בבית ספר זה. כאן נספר מעט על החוה והחלק הטכני.

בביקורנו הראשון קיבלנו מר בוא, המספויניק השוודי שהדריך אותנו בשדות האספסת שהתחיל לגדל. בעית חוסר המים, צנרת מיושנת ובכלל, מחסור בצידוד הם מן המכאובים הידועים

חוות מוסא עלמי שוכנת מזרחית לעיר יריחו ליד הכביש המוליך לגשר אלנבי. במקורה השתרעה חוה זו על כשמונת אלפים דונמים, אך היותה סמוכה לגבול הבינלאומי עם ממלכת ירדן היום לא מאפשר את העיבוד של כשליש מכלל השטח. בעבר היותר רחוק גידלו פה לא מעט פירות, שורות העצים של משברי רוח עדיין מעידות על כך. אולם, תהפוכות הזמן והאזור גרמו לכך, שיוזמה פרטית נדירה זו של בעל החוה דאז, מוסא עלמי, ירדה מגדולתה בערוב ימיו. עוד בזמנו הפכה החוה לבי"ס חקלאי לנערי האזור והעיר יריחו. לאחר מותו לפני כחצי שנה עברה החוה לרשות "החברה הערבית לפיתוח" (ADS). לצורך שיקום החוה – מספוא, בקר ומחלבה – התארגן סיוע טכני, כספי ומנהלי על

ל-9 פרות, הכנה להמלטה
 6 ק"ג מ"מ/יום (בחלוקת פעמיים)
 ירק אספסת
 2 חבילות שחת (בחלוקת פעמיים)
 הרכב המנה מצביע על בעיה קשה של מחסור
 במזון גס, דבר שלא צריך להפתיע איש ובודאי
 שלא אצלנו, כבר ראינו כגון אלה.
 בצהריים ראינו פרות "טריות" אחרי ההמלטה
 הזוכות למקלחת במקום אכילתן באיבוס וניכר
 שהן נהנות מזה. עטינים יפים לפרות, אשר
 בחלקן הגדול נרכשו במשקים שלנו בעמקים
 ובעוד מקומות. תנובתן של אלו נעה בין 20-25
 ליטר ליום עם 3.4% שומן.
 קבוצת הזנה זו זוכה למנה יומית כדלקמן:
 15 ק"ג אספסת ירוקה
 4 ק"ג שחת אספסת
 קש לשובע
 14 ק"ג תערובת של שעורה, תירס וסויה.

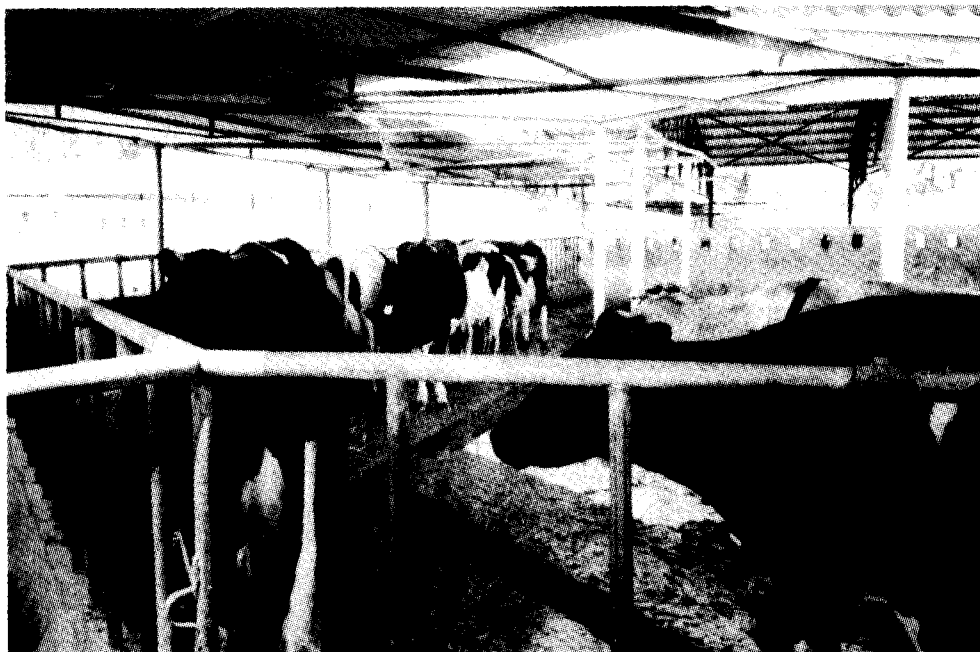

הוראות האבסה דו-לשוניות.

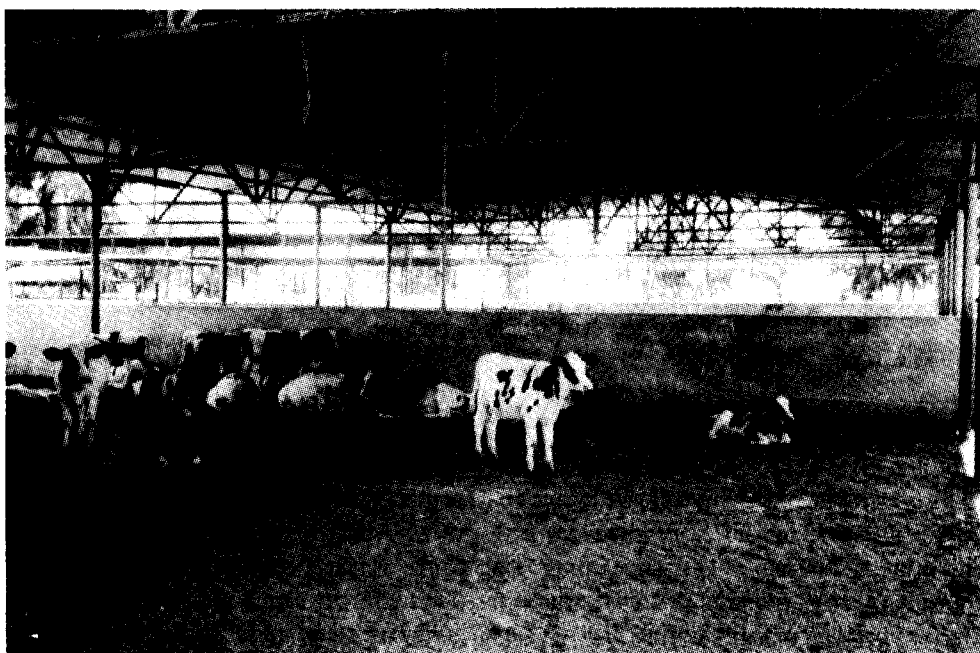

פגישה תלת מימדית: רכז המספוא השוודי, האחראי על המחלבה הערבי ומוכיר ה.מ.ב. הישראלי; בלית ברירה מדברים אנגלית.

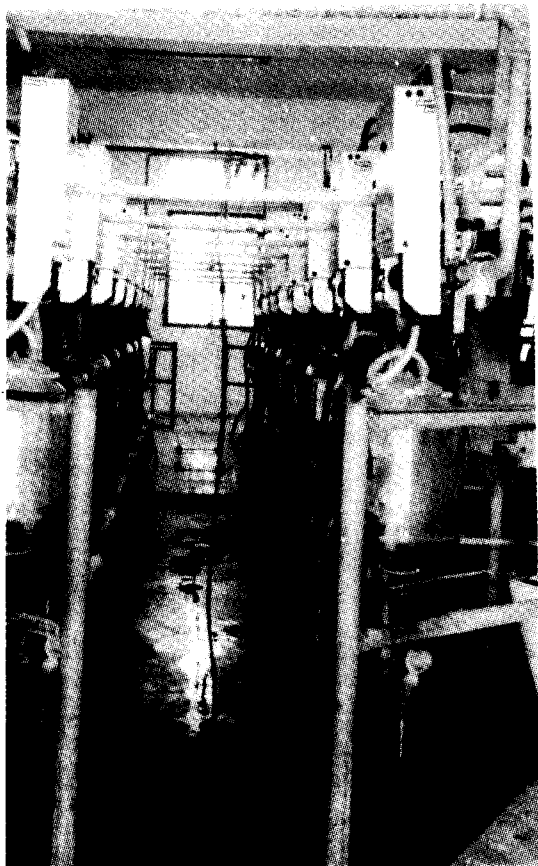
לכל מי שעבד פעם בסיוע טכני בארצות כאלה. יש לומר, שניכר היטב הנסיון שאיש זה רכש בעת שעבד במשך שלש שנים בחוזה הענקית הידועה בערב הסעודית; הודות לכך יש ירק אספסת לבקר ובקרוב יתעשר התפריט בגידולים נוספים. אם גם יש מספר בארות לא קטן לחוזה זה, רשויות האזור מגבילות את השאיבה באופן קיצוני. זוהי מגבלה קשה, בעוד בשטח הציוד אפשר לסמוך על הסיוע השוודי. הלכנו לסייר ברפתות והתמונות מעידות על הסדר והאירגון השוודיים בכל. על קטע זה של הניהול מופקד מר דאנקר, גם הוא משוודיה ונראה שהוא יודע את המקצוע. ראינו חלוקה נבונה של הבקר לקבוצות הזנה (פרות) וגיל (הגידול הצעיר). מעל לכל איבוס קבועה טבלה ובה הוראות מפורשות ביחס להאבסת הקבוצה הסמוכה לאיבוס; ההוראות מדוייקות ומעודכנות מדי יום בשפה האנגלית והערבית כאחת. הצלחנו לצלם טבלת הזנה של פרות יבשות האומרת כך:

החולבות לאחר המקלחת ליד האיבוס.

סככת העגלות.

פנים מכון החליבה – נקיון מופתי.

המבנים הקיימים נוחים מאד לבקר באזור חם, מרווחים עם גגות גבוהים – אם גם טרם הספיקו להתאימם להאבסה ממוכנת. יש תכנית לעבור לחלוקת בלילים בעזרת עגלה מערבלת.

את הפרות חולבים במכון שדרת דג 16+16 תוצרת אלפא-לאוואל שוודיה, כמובן. המכון מצויד במאביסים אוטומטיים משוכללים. לפי שעה מספר החולבות קטן יחסית (יש תכנית להגיע לכ-250 פרות בעדר) והתנובה היומית הכללית נעה בגבולות 3000 ליטר. ישנה תכנית להגיע לכמות יומית של 5000 ליטר, בהתאם לקיבולת המחלבה המודרנית שנבנתה בסמוך לרפת. כבר היום מעבדים במחלבה זו את החלב ואף מייצרים תוצרת שונה (לבנה, גבינה רכה) הנמכרת בעיר הסמוכה. על המחלבה מופקד מר פואד מאנשי המקום, שזוכה להערכה רבה מצד עמיתיו הבלונדיים.

אין בביקורים חטופים אלה כדי לעמוד על מכלול הבעיות בהן מתלבטת חוה כזו; לנוכח המאמצים המושקעים בפרויקט ומידת ההתלהבות של הסגל המסייע – ה"ה בוא ודאנקר לא חוששים מלהפשיל שרוולים ולהדגים איך צריך לבצע את הפעולות השונות הלכה למעשה – מצאנו לנכון להציע את עזרת ההתאחדות בנושאים מעשיים. כלנו נשמח אם יתפתחו יחסי גומלין פוריים, החל מן ההבט המקצועי.

מפנקסה של רפתנית בגליל

אן בכר, קב' מחניים

נובמבר 1984

אבל, אפשר לסבול קשיים כאשר רואים שעוד מעט יהיה להם סוף.

לפעמים יש הפתעות טובות ברפת ולא צריך להתיאש כל כך מהר. יש לנו עגלה, טיל 1497 בת פדיון וטים 1292, שנולדה ב-30.11.82 והוזרעה ב-7.3.84. לצערנו היא הפילה ב-17.7.84, זאת אומרת אחרי קרוב לארבעה וחצי חודשי הריון. עד שהתלבטנו מה לעשות אתה

אף על פי שעזרא שושני שכח אותנו ברשימה של משקים שבונים מכוני חליבה, לא נעלבנו ומתרגשים לקראת סוף הבניה. הבנין החדש מגמד את המכון הישן ובשלב זה גורם לקשיים בהפעלתו. עיקר ההפרעה הוא בחצר ההמתנה, שבגלל נגיסה בפינה ממנה נמנע השימוש בכלב החשמלי. גם החפירות לביוב, חשמל וסלילת הכביש על יד המכון מפריעות לתנועה הרגילה.